

**BODENS
KOMMUN**

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Fysisk planering

Elin Lindahl, 0921-62183

elin.lindahl@boden.se

Remissvar

Datum
2025-10-16

Sida
1(5)

KS 2025-546

Regeringskansliet

Ert diarienummer:
KN2025/01049

Remissvar för Bodens kommun - Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)

Beskrivning av ärendet

Bodens kommun har som remissinstans fått inbjudan att lämna synpunkter på SOU 2025:51 Bättre förutsättningar för klimatanpassning. Utredningen har haft som huvuduppdrag att analysera och föreslå lagändringar som underlättar planering, genomförande och förvaltning av effektiva klimatanpassningsåtgärder, särskilt i den byggda miljön. Den har också haft i uppgift att identifiera hinder i nuvarande lagstiftning och föreslå modeller för finansiering där flera aktörer gynnas av åtgärderna. Bodens kommun har tagit del av utredningen och nedan följer kommunens samlade yttrande i ärendet, vilket är samordnat av samhällsbyggnadsförvaltningens enhet fysisk planering.

Sammanfattning

Bodens kommun ser positivt på möjligheten till medfinansiering av kommunala klimatanpassningsåtgärder, men anser att förslaget behöver bearbetas.

Bodens kommun stödjer förslaget att klimatanpassningsåtgärder ska kunna ligga till grund för dispens eller upphävande av strandskyddet.

Bodens kommun avstyrker lagreglering av att det av översiktsplanen ska framgå var kommunen avser att ta initiativ till fysiska åtgärder för att skydda mot risken för skador på den byggda miljön.

Bodens kommun tillstyrker att det ska vara möjligt att införa markreservat för klimatanpassningsåtgärder i en detaljplan och

KS 2025 -546

att möjligheten att villkora bygglov med en anläggning för klimatanpassning utökas.

Bodens kommun avstyrker lagkrav på att kommunen ska vara tvungen att ändra eller upphäva detaljplaner där det finns outnyttjade byggrätter med risk för klimatrelaterade skador.

Allmänna synpunkter

Bodens kommun ser fortsatt behov av statlig tydlighet kring nationella utgångspunkter för klimatanpassning.

Klimatanpassning är en omfattande samhällsutmaning som kräver nationellt ansvarstagande. Utredningen har tagit fram många förslag, men flera riktar sig främst mot kommuner och enskilda fastighetsägare, medan en samlad statlig syn på risker och bedömningar saknas.

Nationella riktlinjer och samordnade planeringsunderlag är avgörande för att undanröja hinder och ge kommunerna förutsättningar att agera. Staten bör tillhandahålla kostnadsfria, samstämmiga underlag för både ny och befintlig bebyggelse samt samordna myndigheternas vägledningar och krav så att de blir likvärdiga i hela landet.

Bodens kommun anser, i enlighet med SKR:s yttrande, att klimatanpassningsarbetet behöver möjliggörande regler, inte fler administrativa krav. Anpassningen måste kunna utformas utifrån lokala risker och förutsättningar. Lagstiftningen bör öppna för flexibla lösningar och samarbete mellan stat, region, kommun och fastighetsägare, snarare än detaljstyrning. Det är också viktigt att tydliggöra kommunernas och regionernas mandat att vidta och finansiera åtgärder som har allmänt intresse, samt att de kan ta en samordnande roll i det lokala och regionala arbetet. Detta kan regleras i lagen om vissa kommunala befogenheter.

Bodens kommun vill även uppmärksamma avsnittet ut SKR:s yttrande gällande klimatanpassning vid inlandsvatten. Större åtgärder kopplade till översvämningsrisker och vattenförsörjning kan inte lösas av enskilda kommuner, utan kräver samarbete på avrinningsområdesnivå mellan stat, kommuner och markägare. Staten har betydande rådighet över markanvändning och vattenreglering och behöver ta ett tydligt ansvar för klimatanpassningsåtgärder även vid inlandsvatten.

Bodens kommun vill vidare understryka resonemanget avseende kopplingen mellan civil beredskap och klimatanpassning, som belyses i SKR:s yttrande. Utöver den tydliga relationen mellan dessa områden anses denna koppling viktig utifrån perspektiven av resurseffektivitet och multipla nyttor.

KS 2025-596

Yttrande gällande förslag för klimatanpassning i gällande lagstiftning

Klimatanpassningsåtgärder som särskilt skäl för upphävande av och dispens från strandskyddet (avsnitt 8.1)

Bodens kommun tillstyrker förslaget att klimatanpassningsåtgärder ska utgöra ett särskilt skäl för upphävande eller dispens från strandskyddet. Bodens kommun ställer sig bakom SKR som i sitt yttrande betonar att strandskyddet bör moderniseras med ökat lokalt inflytande och att kommunerna ska kunna göra avvägningar mellan olika intressen.

Klimatförändringarna innebär ökade risker för översvämningar och erosion, vilket kräver att kommuner ges möjlighet att agera proaktivt. För Bodens kommun, med många vattendrag och sjönära områden, är denna flexibilitet avgörande för att skydda samhällsviktig infrastruktur och bostäder.

Strandskyddet är fortsatt viktigt för biologisk mångfald och allmänhetens tillgång till stränder, men regelverket måste balansera dessa värden mot behovet av klimatanpassning. Genom att erkänna klimatanpassning som särskilt skäl skapas en tydlig och rättssäker grund för åtgärder som stärker motståndskraften mot klimatrelaterade risker. Detta är i linje med nationella mål om hållbar utveckling och ger kommunerna verktyg att planera långsiktigt.

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder kommunen avser att initiera (avsnitt 8.6)

Bodens kommun avstyrker förslaget att lagstifta om att det av översiktsplanen ska framgå inom vilka områden kommunen avser att ta initiativ till fysiska åtgärder för att skydda mot risken för skador på den byggda miljön som kan följa av klimatrelaterade översvämningar, ras, skred och erosion.

Bodens kommun ställer sig frågande till om översiktsplanen är rätt nivå för att hantera denna typ av mer detaljerade frågor, samt om detta kan påverka översiktsplanens funktion som långsiktig och övergripande. I lämplig skala bör detta redan kunna framgå av översiktsplanen och ett lagkrav framstår inte som nödvändigt eller motiverat. Den kommuntäckande översiktsplanen kan inte ha en detaljeringsgrad som gör det möjligt för den enskilde fastighetsägaren att utläsa information om sin fastighet. Anledningen är inte, som utredningen resonerar om, tekniska lösningar för skalbarhet i kartan. Det handlar i stället om översiktsplanens syfte. Översiktsplanens syfte är att på en strategisk nivå visa inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och redovisa grunddragen när det gäller användningen av mark- och

KS 2025-546

vattenområden för hela kommunen, inte att visa åtgärder på eller effekter för den enskilda fastigheten.

Om det dessutom inte kan förväntas någon exakt eller detaljerad redovisning av vilken åtgärd som ska vidtas, och att det snarare handlar om åtgärder som kommunen avser att initiera, ställer sig kommunen tveksam till att föreslagen ändring skulle ge den förväntade effekten i en omfattning som motiverar en förändring i lagstiftningen.

Markreservat för klimatanpassningsanläggningar ska kunna införas i en detaljplan (avsnitt 8.7)

Bodens kommun tillstyrker förslaget om att det ska vara möjligt för kommunen att införa markreservat för klimatanpassningsåtgärder i en detaljplan.

Förslaget innebär ytterligare en möjlighet till lösning av klimatanpassningsåtgärder i vissa planläggningssituationer.

Möjligheten att villkora bygglov med en anläggning för klimatanpassning utökas (avsnitt 8.8)

Bodens kommun tillstyrker förslaget om att möjligheten att villkora bygglov med en anläggning för klimatanpassning utökas.

Förslaget innebär ytterligare en möjlighet till lösning av klimatanpassningsåtgärder i vissa planläggningssituationer.

Kommunen ska ändra eller upphäva detaljplaner som medför för stora risker (avsnitt 8.9)

Bodens kommun avstyrker förslaget om att kommunen ska vara tvungen att ändra eller upphäva detaljplaner där det efter genomförandetidens utgång finns outnyttjade byggrätter med en betydande risk för skador om marken bebyggs enligt planen och risken är en följd av klimatrelaterade översvämningar, ras, skred eller erosion.

Förslaget är otillfredsställande genomlyst i utredningen. Det saknas bedömningar både av omfattningen av de problem man vill lösa, nyttan med kravet, de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare respektive kommun, och konsekvenserna för övrig planläggning samt hur en sådan genomlysning och ajourhållning ska gå till. Förslaget innebär ett omfattande jobb för en mindre kommun som kan innebära att ytterligare personella resurser behöver sättas in. För att kunna ta beslut om plan ska ändras eller upphävas samt vilka planer som berörs krävs underlag, vilket i sig medför ytterligare kostnader. Annan lagstiftning som skyddar från att nybyggnation sker på områden med risk för ras, skred, erosion och översvämning pga. klimatet i samband med sökt bygglov finns redan.

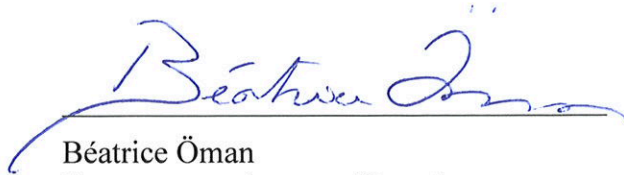
Om staten anser att denna typ av detaljplanearbeten bör stimuleras, kunde en lösning vara att skapa ett bidrag till den

KS 2025-546

kommun som genomför dem. Detta alternativ belyses inte i utredningen.

Övriga synpunkter

Bodens kommun ställer sig bakom SKR:s resonemang angående en modell för fastighetsägares medfinansiering av kommunala klimatanpassningsåtgärder i sitt yttrande. I synnerhet vill Bodens kommun understryka de stora finansieringsbehov som finns i landet som helhet med avseende på klimatanpassning som kräver en fortsatt diskussion mellan stat, kommun, region och fastighetsägare.

Béatrice Öman
Kommunstyrelsens ordförande